

BIOLOGISK MÅNGFALD MÖJLIGGÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Varför är det viktigt att trygga
biodiversiteten i Finlands
utvecklingspolitik?

Analys av Utvecklingspolitiska kommissionen, januari 2021

UTVECKLINGSPOLITISKA
KOMMISSIONEN

Sammandrag

Med biologisk mångfald, dvs. biodiversitet, avses mångfalden av jordens arter och ekosystem samt den genetiska variationen hos arterna. Målet med konventionen om biologisk mångfald (1992) är att skydda biodiversiteten och värna om hållbar användning av delar av den biologiska mångfalden samt att se till att vinster vid användning av genetiska resurser fördelas på ett rättvist och jämlikt sätt i världen.

Trots detta minskar den biologiska mångfalden på ett mycket oroväckande sätt – minskningen är snabbare än någonsin tidigare under människans historia. Antalet arter som hotas av utrotning ökar hela tiden, och redan en miljon djur- och fiskarter riskerar att försvinna.

De framväxande utmaningarna inom den biologiska mångfalden, klimatförändringen och livsmedelssäkerheten samt kopplingarna mellan och till dessa fenomen är viktiga teman även för Utvecklingspolitiska kommissionen (UPK), vars mål är att stärka den globala aspekten inom hållbar utveckling i beslutsfattande i Finland och i global påverkan.

Under innevarande mandatperiod publicerar UPK tre analyser kring temat, varav den första granskar biologisk mångfald. En expertgrupp som består av de deltagande aktörerna i UPK har deltagit i beredningen av publikationen. Gruppens uppgift är att på grundval av information granska den biologiska mångfaldens betydelse och roll i den finländska utvecklingspolitiken samt utarbeta rekommendationer för beslutsfattande om hållbar utveckling och utvecklingspolitik.

Den fortsatta nedgången av den biologiska mångfalden hotar tillsammans med klimatförändringens framskridande, ökad ojämlikhet och avfallsproblem att förhindra att FN:s mål för hållbar utveckling dvs. Agenda 2030 uppnås. Samtliga 17 mål är beroende av varandra. Om inga framsteg görs i till exempel förhindrandet av nedgången av den biologiska mångfalden, framskrider inte utrotningen av fattigdom eller hungersnöd inom områden, där människor är mycket beroende av de tjänster som ekosystem tillhandahåller.

Natur med mångfald producerar mat, energi, mediciner och andra nödvändiga nyttigheter till oss alla. Naturen upprätthåller även luftkvaliteten, skogarnas välbefinnande, rent vatten och jordmånen samt skapar ett livsdugligt klimat. Nedgången av den biologiska mångfalden är även på många sätt kopplad till olika hälsohot, som till exempel till att smittsamma sjukdomar som spridits från djur blir allmänna.

Endast en liten del av utvecklingsfinansieringen riktas till miljöfrågor

Ett av Finlands utvecklingspolitiska prioriteringsområden framhäver anpassningen till och bekämpningen av klimatförändringen samt hållbar användning av naturresurser. Trots prioriteringsområdet har utvecklingsfinansiering inte riktats i en särskilt betydande mån till miljöfrågor. Finansieringen som riktats till biologisk mångfald har minskat kraftigt från 2011. OECD:s kollegiala granskning från 2017 lyfte fram att 2015 riktades 17 procent av Finlands utvecklingsfinansiering till miljösektorn, medan stödet i genomsnitt var 27 procent i OECD-länder. Rapporten innehöll rekommendationer för Finland att utnyttja en modell för arbete för jämställdhet mellan könen, för att även miljö- och klimatfrågor ska beaktas på ett genomgående sätt i utvecklingspolitiken.

Största delen av finansieringen som i Finland riktas till biologisk mångfald är multilateral finansiering som kanaliseras via internationella organisationer, i synnerhet till den globala miljöfonden (GEF). Dessutom stöds frivilligorganisationers arbete. Inom bilateralt samarbete har den biologiska mångfaldens andel varit mycket ringa under de senaste åren.

Finansieringen som riktats till biologisk mångfald har minskat kraftigt från 2011.

På detta sätt kan vi stärka den biologiska mångfalden inom utvecklingspolitik

Många viktiga mål för hållbar utveckling, som att minska fattigdom och hungersnöd, förbättra hälsa och välfärd, rent vatten, hållbar energi samt att förhindra nedgången av den biologiska mångfalden, kan uppnås tillsammans. Det kräver att de befintliga policyerna och författningarna genomförs mer effektivt samt ändringar på systemnivå.

Att minska konsumtion och avfall samt utveckla produktionsätt är väsentligt för uppnående av både hållbarhet och social rättvisa. Förnyandet av livsmedelssystem, markanvändningsbaserade åtgärder för att lindra konsekvenser från klimatförändringen, främjande av en balanserad befolkningsutveckling, användningen av naturbaserade

lösningar och förnyande av det globala ekonomiska systemet är exempel på åtgärder som krävs för att målen för hållbar utveckling ska uppnås, inklusive skyddet av den biologiska mångfalden. Centrala åtgärder är dessutom att upprätthålla och öka natur-skyddsområden samt återställa livsmiljöer som människor bearbetat.

Enligt UPK:s expertgrupp ska biologisk mångfald lyftas upp som ett av Finlands viktigaste teman i internationellt påverkansarbete, som till exempel rättigheterna för kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning som Finland betonar. Finland ska även stödja tillväxtländer i genomförandet av avtal i anknytning till biologisk mångfald.

Det är dessutom viktigt att biologisk mångfald och miljöskydd inkluderas i den följande redogörelsen som drar upp riktlinjer för principer inom utvecklingspolitiken över valperioderna både som ett genomgående mål inom utvecklingspolitik och ett centralt tema inom det fjärde utvecklingspolitiska prioritetssområdet. På så sätt säkerställs att den biologiska mångfalden tryggas i allt utvecklingssamarbete.

Skydd och hållbar användning av biologisk mångfald kopplas till många mål för hållbar utveckling, såsom till balanserad befolkningsutveckling, livsmedelssäkerhet, minskad fattigdom samt bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen. Enligt UPK:s expertgrupp ska Finland i sitt internationella påverkansarbete främja identifieringen av dessa kopplingar, eftersom skydd av biologisk mångfald och friska och välmående ekosystem även bidrar till att livsmedelssäkerhet uppnås och fattigdom minskas samt bekämpar klimatförändringen och hjälper anpassningen till den.

Dessutom bör Finland öka den direkta finansieringen till miljösektorn och till skydd av biologisk mångfald i olika finansieringsinstrument samt i all utvecklings- och klimatfinansiering i Finland beakta konsekvenserna för den biologiska mångfalden.

1. Vad är biologisk mångfald och varför är den viktig?

Med biologisk mångfald eller biodiversitet avses variationen hos arterna och i organismsamhällena på jorden och den ärftliga variationen inom arterna. Konventionen om biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity) som antogs 1992 syftar till att skydda mångfalden bland organismer och livsmiljöer och till att värna om ett hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden samt om en rättvis och jämlik vinstdelning av genetiska resurser.¹ *

Trots konventionen och dess verkställande minskar den biologiska mångfalden på ett mycket oroväckande sätt. De senaste uppskattningarna, till exempel bedömningen i den globala rapporten från 2019 sammanställd av den mellanstatliga plattformen (IPBES) visar att biodiversiteten på jorden minskar snabbare än någonsin tidigare under mänsklighetens historia. Antalet utrotningshotade arter ökar hela tiden och redan en miljon djur- och växtarter riskerar att dö ut.³

Artförlusterna sker så snabbt att många forskare anser att vi befinner oss i det sjätte massutdöendet som har orsakats förändringar som människan har åstadkommit, exempelvis förstöring av arternas livsmiljöer.⁴ Den alarmerande situationen beskrivs även i återförsäkringsbolaget Swiss Res undersökning som publicerades i augusti 2020. Enligt undersökningen befinner sig redan en femtedel av världens länder i en situation där ekosystemets tillstånd klassificeras som svagt på över en tredjedel av ländernas yta.⁵

Artförlusterna sker så snabbt att många forskare anser att vi befinner oss i det sjätte massutdöendet.

* Även ett antal andra internationella miljökonventioner stödjer skyddet av den biologiska mångfalden, till exempel konventionen om handeln med hotade arter av vilda djur och växter (CITES), Ramsarkonventionen om våtmarker och våtmarksfåglar och UNESCOs världsarvskonvention.²

En av Utvecklingspolitiska kommissionens (UPK) viktigaste målsättningar är att stärka den globala dimensionen inom hållbar utveckling i Finlands beslutsfattande och internationella påverkan. Den här publikationen som behandlar den biologiska mångfalden är den första delen i en helhet med tre teman som granskar det allt större utmaningarna inom biologisk mångfald, klimatförändring och livsmedelstrygghet samt kopplingar mellan och i anslutning till dessa fenomen. Publikationen har utarbetats av en expertgrupp bestående av medlemmar i UPK. Gruppens uppdrag bestod i att göra en faktabaserad granskning av den biologiska mångfaldens betydelse och roll i Finlands utvecklingspolitik samt att utarbeta rekommendationer för beslutsfattandet inom hållbar utveckling och utvecklingspolitik

Gruppledare och huvudskribent fil. dr Jaana Vormisto, FIANTConsulting Oy. Medlemmar: Inka Hopsu/ordf. för UPK, riksdagsledamot (Gröna), Marikki Stocchetti/UPK:s generalsekretare, Anne Tarvainen/WWF, Elina Korhonen/Befolkningsförbundet rf, Emilia Runeberg/Fingo, Kaisa Korhonen/Unipid, Kaisa Lähdepuro/social- och hälsovårdsministeriet, Laura Blomberg/Finlands naturskyddsförbund, Olli Turunen/Finlands naturskyddsförbund, Marjaana Kokkonen/miljöministeriet, Pia Björkbacka/FFC, Sirpa Sarlio/social- och hälsovårdsministeriet, Toni Jokinen/Finlands Röda Kors.

Varför är biologisk mångfald och dess minskning viktigt?

Människan är en del av livets mångfald på jorden. Samtidigt är vi för vår överlevnad och välfärd beroende av andra arter, deras livsmiljöer och arternas inbördes växelverkan. En omgivning med stor biologisk mångfald ger oss mat, energi, läkemedel, fibrer och andra nödvändiga nyttigheter. Den håller även luftkvaliteten hög, vatten och mark rena, ger oss ett livsdugligt klimat och erbjuder möjligheter till rekreation och estetiska upplevelser.⁶ Sådana kostnadsfria, materiella och immateriella tillgångar som naturen ger oss kallas ekosystemtjänster och många av dem är nödvändiga för människans hälsa och välfärd.

En stor del av dessa ekosystemtjänster kan inte helt ersättas och vissa av dem kan inte ersättas alls. Exempelvis är mer än 75 procent av människans näringsväxter beroende av pollineringen från insekter och andra djur.⁷ Den kontinuerliga minskningen av den biologiska mångfalden hotar dessa nyttor och tjänster och i slutändan förutsättningarna för mänsklighetens existens.

Det har uppskattats att vi redan har överskridit den kritiska gränsen för till exempel genetisk mångfald.

Fortsatt biodiversitetsförlust och klimatförändringens fortskridande kan leda till att kritiska, så kallade planetära gränser överskrids⁸, vilket i sin tur kan leda till oförutsägbara och oåterkalleliga förändringar i förhållandena på vår planet. Det har uppskattats att vi redan har överskridit den kritiska gränsen för till exempel genetisk mångfald.⁹ Med den nuvarande utvecklingen kan vi inte främja de strävanden och målsättningar för människornas universella välfärd som fastställs i de globala målen för hållbar utveckling.¹⁰ Minskningen av den biologiska mångfalden förhindrar uppnåendet av de globala målen, det vill säga FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. Med coronapandemin blir biodiversiteten ett ännu mer aktuellt tema, eftersom både omfattande hot mot hälsan, i likhet med coronapandemin, och minskningen av den biologiska mångfalden i stor utsträckning har samma rotorsaker.¹¹

Vad är biologisk mångfald?

Mångfald inom arter (genetisk mångfald) betyder att olika individer inom samma art, till exempel gran, är genetiskt olika. Mångfalden inom arter är viktig till exempel för motståndskraften mot sjukdomar; om alla individer inom en art är genetiskt likadana kan de alla vara utsatta för en sjukdom.

Mångfald mellan arter avser artrikedomen i ett ekosystem eller ett visst område. En stor artrikedom i ekosystem är i allmänhet något positivt, eftersom en större mångfald i ett ekosystem oftast innebär ökad stabilitet. Till exempel i ett samhälle med låg artdiversitet fungerar regleringen mellan arterna dåligt och en enskild art kan föröka sig på andra arters bekostnad. På så sätt störs hela samhällets funktion.

Mångfald av ekosystem är den mest omfattande nivån av artrikedom och den avser mångfalden av livsmiljöer i ett visst område. Mångfalden av ekosystem kan ses när man till exempel står på stranden av en sjö: det ekosystem som sjön bildar, strandens ekosystem, det ekosystem som strandbuskaget bakom stranden bildar och det ekosystem som moskogen bakom strandbuskaget bildar. Många arter, människan medräknad, behöver mångfald av ekosystem för sin livscykel (för fortplantningen, som näringskälla, för att dricka, skydda sig, vila) och för att möjliggöra sin välfärd.

Vad hotar den biologiska mångfalden?

De fem viktigaste orsakerna till att den biologiska mångfalden minskar och ekosystemens funktion försämras är följande, i prioritetsordning: 1) ändrad användning av land och hav, 2) direkt utnyttjande av arter, 3) klimatförändringar, 4) miljöförstöring och 5) invasiva främmande arter.¹²

Användningen av land och hav och förändringarna i användningen leder till att naturliga livsmiljöer försvinner och försvagas. De största förändringarna i landanvändningen orsakas av jordbrukets expansion, till exempel när regnskogar eller andra livsmiljöer skövlas för att ge plats för ris-, soja- och palmoljeodlingar. Över en tredjedel av planetens yta och nästan tre fjärdedelar av sötvattentillgångarna används för odling eller boskapsskötsel.

Också expansionen av bebyggda miljöer har lett till att livsmiljöer försvinner, till exempel har antalet urbaniserade områden fördubblats sedan 1992. Andra orsaker till att livsmiljöer försvinner är den ohållbara kommersiella utvecklingen, gruvdriften och energiproduktionen.¹³

Den biologiska mångfalden minskar även till följd av direkt utnyttjande och överutnyttjande av arter, vilket sker till exempel inom tjuvjakt och överfiske. Av fiskbestånden

i haven är en tredjedel överfiskade. En konsekvens av klimatförändringen är bland annat att arternas spridning minskar, miljöförstöring kan göra en miljö obeboelig (t.ex. oljeläcka eller giftigt avfall) och invasiva främmande arter konkurrerar om utrymme, näring och andra resurser med inhemska arter. De kan även sprida sjukdomar.¹⁴

Till de ovan nämnda orsakerna till att den biologiska mångfalden minskar finns ett antal olika bakgrundsfaktorer. Antalet människor på jorden har fördubblats under de senaste 50 åren. Samtidigt har konsumtionen per capita ökat, snabbare i rika än i fattiga länder. Befolkningstillväxten påverkar inte konsumtionen helt linjärt, eftersom länderna med en stor befolkningstillväxt oftast är fattiga länder. I dessa länder sker förändringarna i konsumtionen och användningen av resurser vanligtvis långsammare jämfört med de rika länderna, trots befolkningssökningen. I fattigare länder är hälso- och utbildningsmöjligheterna bristfälliga. Därför får kvinnor fler barn än vad de önskar sig, vilket leder till en

ökning av befolkningens mängd och ett ohållbart nyttjande av naturresurser lokalt. De stora ojämlikheterna i och mellan länderna är dels kopplade till befolkningstillväxten,

Den biologiska mångfalden minskar även till följd av direkt utnyttjande och överutnyttjande av arter, vilket sker till exempel inom tjuvjakt och överfiske.

dels även till ohållbara konsumtions- och produktionsmodeller. Skulle resurserna och vinsterna som de ger fördelas mer jämnt, skulle vi inte behöva en stor ekonomisk tillväxt för att lyfta människor ur fattigdom.¹⁵

Under de senaste omkring tjugo åren har världen blivit hypernetverkad. Varor, kunskaper, pengar och människor strömmar mellan länder och världsdelar och dessa flöden har mångdimensionella effekter både i start- och slutpunkterna och även längs vägen. Den ökade globala handeln och den regionala segregationen av tillverkning och konsumtion har å ena sidan skapat nya ekonomiska möjligheter. Å andra sidan har de ökat miljöbelastningen och även flyttat denna belastning till de fattiga länderna. De fattiga länderna tillfredsställer de rika ländernas ökade behov av varor och gods genom produktion som ofta sker under sämre miljönormer och arbetsvillkor. De aktörer och institutioner som förhandlar om handeln är ofta ojämlika, vilket påverkar vinstdelningen och de långsiktiga effekterna.¹⁶

I och med den globala handeln har också Finland utlokaliserat en stor del av produktionen och av de därtill hörande miljökonsekvenserna till andra länder. Omkring 40 procent av den odlingsmark som behövs för att producera jordbruksprodukter som konsumeras i Finland, till exempel kaffe, vete, rybs och soja, ligger utanför Finlands gränser (i synnerhet på andra ställen i Europa och i Sydamerika).¹⁷

2. Varför är den biologiska mångfalden en aktuell och viktig fråga även inom utvecklingssamarbete och utvecklingspolitik?

Hållbar utveckling och biodiversitet: Den biologiska mångfalden lägger grunden för allt

Agenda 2030 och dess mål styr främjandet av en hållbar utveckling i alla länder. Bland annat strävar man efter att avskaffa extrem fattigdom globalt och att trygga välfärd på ett sätt som är hållbart för miljön. Principen för Agenda 2030 är att ingen får lämnas utanför utvecklingen.

FN:s utvärderingsrapport av den globala hållbara utvecklingen¹⁸ konstaterar att vi trots ansträngningar inte är på väg att uppnå de 169 delmål som de globala målen byggs upp av. Som bromsande faktorer för hållbar utveckling lyfter rapporten fram den fortsatta biodiversitetsförlusten tillsammans med en ökad ojämlikhet, den fortskridande klimatförändringen och avfallsproblemet. Dessa fyra viktiga negativa fenomen står i vägen för uppnåendet av målen och delmålen, eftersom samtliga 17 globala mål är avhängiga av varandra. Om vi till exempel inte gör framsteg i att stoppa förlusten av biologisk mångfald, fortskrider inte avskaffandet av fattigdom eller hunger i områden där människorna är i hög grad beroende av de tjänster som ekosystemen erbjuder.

Bild 1 illustrerar hur en av de viktigaste faktorerna som lägger grunden för hela vår välfärd är att hejda förlusten av biologisk mångfald (ingår i mål 15). Mål 6 (rent vatten och sanitet för alla) och 14 (bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling) innehåller även delmål för skydd av marina ekosystem.¹⁹

Principen för Agenda 2030 är att ingen får lämnas utanför utvecklingen.

Det har uppskattats av minskningen av den biologiska mångfalden och försvagandet av ekosystemtjänsterna framför allt undergräver en stor del (80 %) av de mål som rör avskaffandet av fattigdom och hunger, främjandet av hälsa, tillgången till rent vatten, en hållbar stadsutveckling samt naturskyddsmålen på land, i hav och i luften (målen 1, 2, 3, 6, 11, 13, 14, ja 15).²⁰ Dessutom är flera av de globala målen mänskliga rättigheter och därmed har förlusten av biologisk mångfald betydelse även med tanke på förverkligandet av dem.

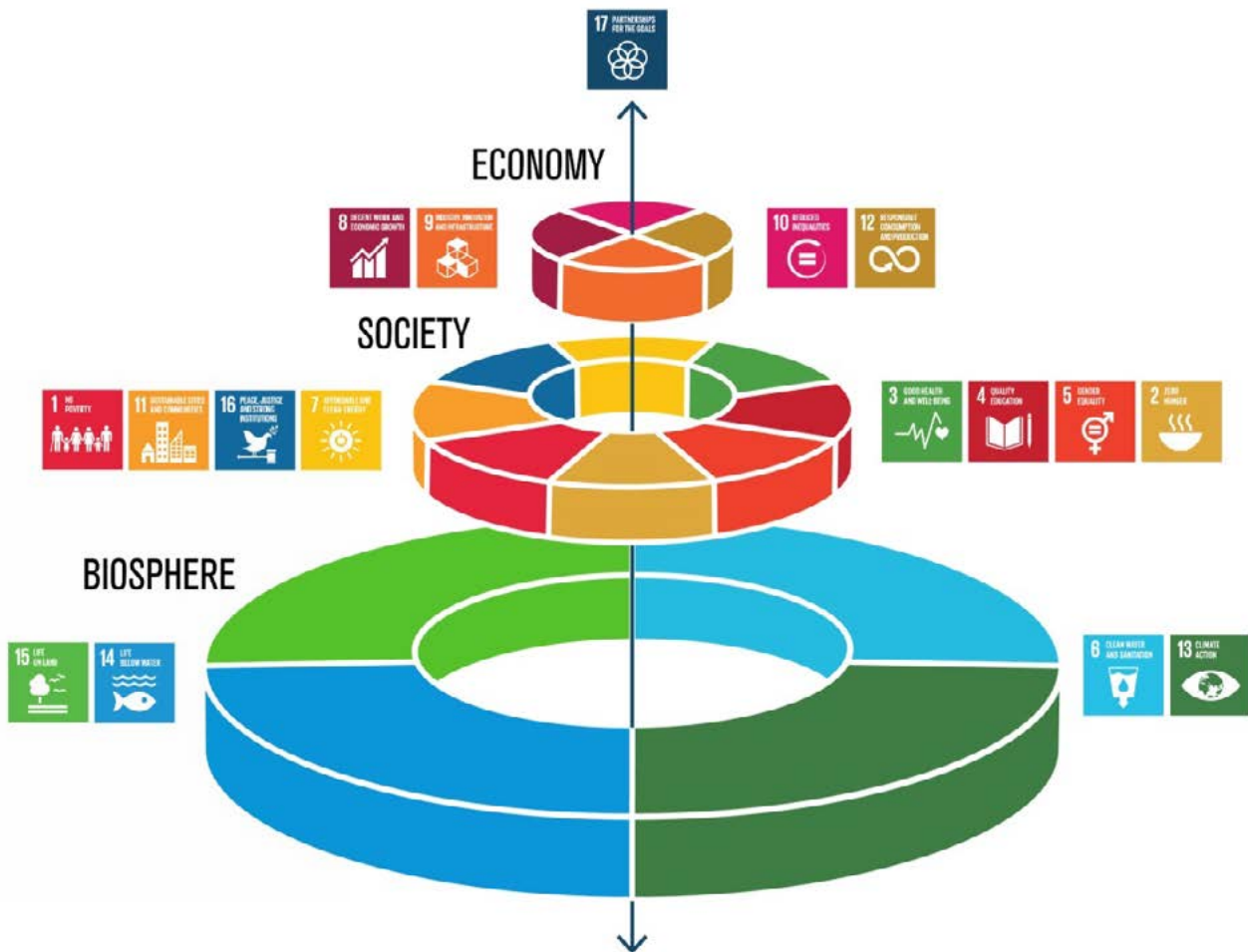

Foto: Azote Images for Stockholm Resilience Centre

Bild 1. Grafisk modell som illustrerar hur biosfären (= helheten av ekosystem) bildar en livsviktig grund för uppnåendet av de ekonomiska och sociala globala målen.

Exempel på samband mellan biologisk mångfald och mänskliga rättigheter

Rätt till liv: Förlusten av kustområden och korallrev har ökat risken för att människoliv går förlorade på grund av översvämningar och orkan.

Rätt till mat: En stabil och anpassningsbar livsmedelsproduktion är beroende av biologisk mångfald.

Rätt till hälsa: Biodiversitet har betydelse för upptäckten och utvecklingen av nya läkemedel; till exempel härstammar många antibiotika från mikro-organismer. Förändringar i livsmiljöerna påverkar bakgrundsfaktorer för hälsa och välfärd.

Rätt till rent vatten: Biologisk mångfald länkas till vattnets kretslopp till exempel via jordmånens mångfald och skogsområden (bättre reglering av strömningar och lagring av vatten).

Ursprungsfolkens rättigheter och rättigheterna för andra naturresursberoende lokalsamhällen: Livet, hälsan och kulturen i dessa samhällen är beroende av naturresurser. Med biodiversitetsförlusten försämras tillgången till resurserna, vilket även leder till minskad valfrihet och handlingsfrihet för ursprungsfolk och andra naturresursberoende lokalsamhällen.

Barns rättigheter: Biodiversitetsförlusten kan påverka barns normala utveckling och begränsa deras framtida val och handlingar.

Kvinnors rättigheter: Minskningen av den biologiska mångfalden leder till att kvinnor i fattiga länder använder mer tid på att hämta vatten, ved eller medicinalväxter, varvid deras möjligheter att lägga tid på till exempel försörjning eller utbildning minskar. Längre avstånd till vatten eller ved utsätter också kvinnor och flickor för sexuellt våld och för sexuella och könsrelaterade trakasserier.

Fattigdom och biodiversitet: Förändringarna drabbar fattiga människor och utsatta samhällen hårdast

De största konsekvenserna av att den biologiska mångfalden minskar eller går förlorad riktas framför allt mot de allra fattigaste människorna som för att tillgodose sina dagliga försörjningsbehov är direkt beroende av de produkter och tjänster som naturen erbjuder. Ofta befinner sig dessa människor redan av andra orsaker i en utsatt ställning (t.ex. kvinnor och flickor, personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk, olika minoritetsgrupper).²²

Ekosystemtjänsterna och andra icke-kommersiella nyttor som naturen ger oss kan utgöra 50–90 procent av hela levebrödet för fattiga människor på landsbygden och i skogsområden, av den så kallade "de fattigas BNP".²³ Exemplet nedan (bild 2) med Indonesien och Indien illustrerar en hur viktig andel ekosystemtjänsterna har i framför allt fattiga människors försörjning, även om jord- och skogsbruk samt fiske skulle stå för en betydligt mindre andel av bruttonationalprodukten på hela befolkningens nivå.²⁴

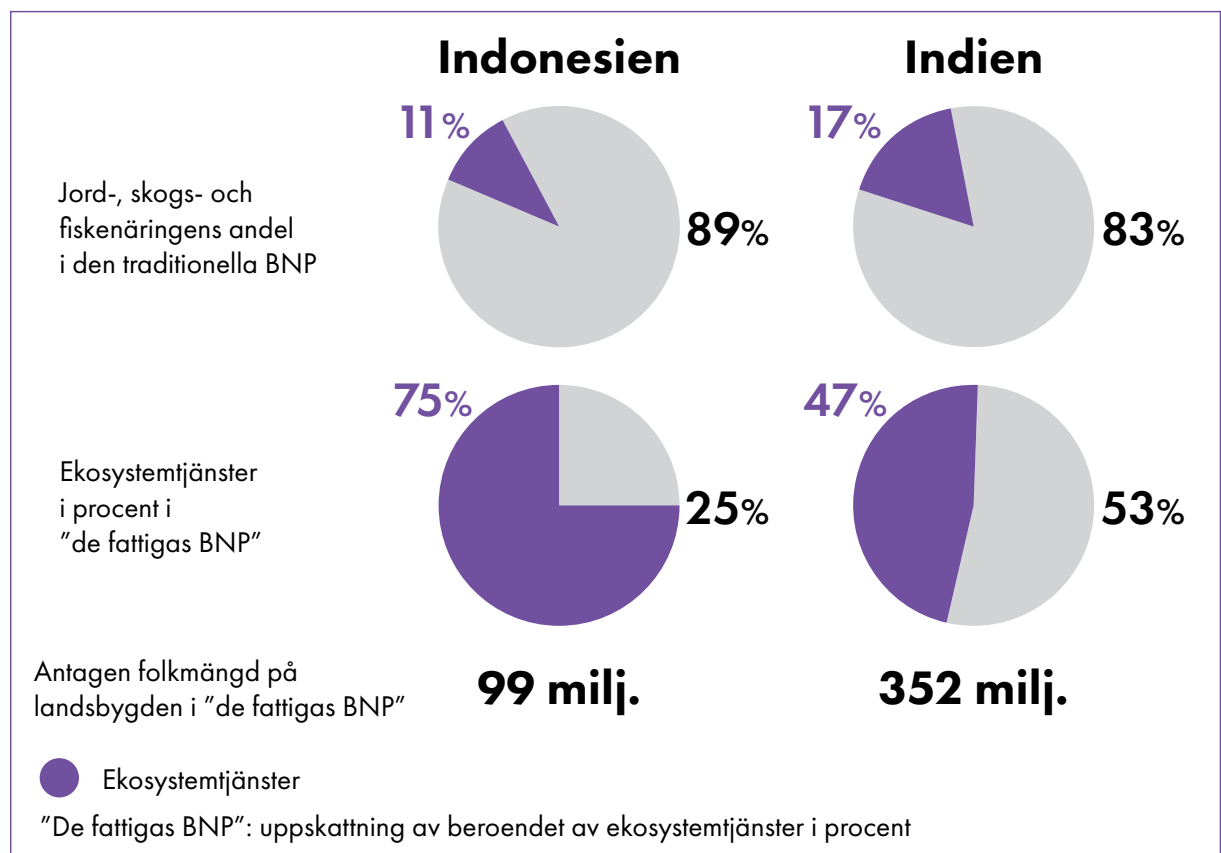

Bild 2. Uppskattning av fattiga människors beroende av ekosystemtjänster ("de fattigas BNP") i Indien och Indonesien.

De allra fattigaste har inte heller råd att ersätta dessa fritt tillgängliga naturtillgångar och ekosystemtjänster. De har oftast en mycket lite ekonomisk och politisk makt i sina egna länder och därför mycket begränsade eller obefintliga möjligheter att delta i beslutsprocesserna kring användningen av områden eller resurser. Dessa människors befintliga ojämlikhet och utsatthet bara förstärks i takt med biodiversitetsförlusten. Den biologiska mångfalden har även betydelse för hur dessa människor och samhällen kan anpassa sig till förändrade förhållanden, till exempel klimatförändringen.²⁵

Konsumtionens miljökonsekvenser drabbar de fattiga hårdast

De allra fattigaste människornas ojämlikhet stärks även av att i en global ekonomi kan de som är högt upp på inkomst- och förmögenhetsskalan överföra miljökostnaderna för sin livsstil och sina konsumtionsbeslut till dem som befinner sig i längst ned på skalan. Överföring kan ske på både nationellt och globalt. Denna slags förskjutningar sker till exempel i fråga om koldioxidutsläpp. Förutom att människorna i de lägre inkomstklasserna tvingas ta ansvar för dessa miljökostnader, löper de redan sedan förut en högre risk att lida av miljöförsämringar och en minskad biodiversitet.²⁶

Till följd av coronakrisen har fattigdom, efter en flera årtionden lång positiv utveckling, åter börjat öka. Enligt Internationella valutafonden IMF:s senaste uppskattning riskerar cirka 90 miljoner människor att hamna under fattigdomsgränsen i år.²⁷

Många ursprungsfolk och lokalsamhällen drabbas när den biologiska mångfalden går förlorad, men ofta spelar de också en viktig roll för bevarandet av både mångfalden och traditionella kunskaper om den. Minst en fjärdedel av den globala landarealen ägs, förvaltas eller används av ursprungsfolk. Av dessa markområden är cirka 35 procent officiellt skyddade och ytterligare 35 procent är områden med mycket lite mänsklig verksamhet. Man har upptäckt att biodiversiteten minskar långsammare i områden som förvaltas av ursprungsfolk och andra lokalsamhällen jämfört med andra områden.²⁸

Till följd av coronakrisen har fattigdom, efter en flera årtionden lång positiv utveckling, åter börjat öka.

Jämställdhet och biodiversitet: Ojämställdheten mellan kvinnor och män måste beaktas

Biodiversitetsförlusten påverkar kvinnor, män, gamla och unga på olika sätt beroende på hur de försörjer sig och vilken ställning de har i samhället. En övergripande bedömning av hur minskningen av den biologiska mångfalden påverkar jämställdheten eller olika åldersgrupper har ännu inte gjorts. Man vet att kvinnor och män har lite olika roller och ansvar i anslutning till biodiversitet. Dessa roller och ansvar varierar också i olika länder och kulturer. Oftast är skillnaderna i rollerna och ansvaren ojämlika och mer gynnsamma för män.

Tydliga könsskillnader syns i de ekonomiska möjligheterna och i tillgången till resurserna i landet och de resurser som har med biodiversitet att göra, förvaltningen av dessa och i beslutsfattandet. Skillnaderna ökar dessutom utsattheten inför förlusten av biologisk mångfald, en ökad sjukdomsburda, klimatförändringen och naturkatastrofer. Dessutom har kvinnor och män olika kunskaper om biologisk mångfald och ekosystem. Också deras behov och prioriteringar i fråga om de nyttor som naturen ger skiljer sig.

För att de politiska riktlinjerna, planerna och åtgärderna för skyddet och ett hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden samt fördelningen av de nyttor som fås ska vara effektiva och rättvisa, måste skillnaderna mellan könen och effekterna av ojämställdhet beaktas i dem.²⁹

Bra erfarenheter har fått med hjälp av så kallade befolkning, hälsa och miljö-projekt som har genomförts i områden med hög biodiversitet, så kallade biologiska hetfläckar. I dessa områden är också befolkningstillväxten ofta hög och många områden inom bas-servicen, såsom hälso- och sjukvård, bristfälliga. Dessa projekt syftar till att förbättra tillgången till hälso-tjänster (inkl. tjänster inom sexuell hälsa och familjeplanering) samtidigt som man stödjer samhällena att nyttja ekosystemen på sådana sätt som å ena sidan främjar hälsan och försörjningen, men som å andra sidan även skyddar ekosystemen.

Med hjälp av projekten kan man bromsa befolkningstillväxten och förbättra både samhällenas och ekosystemens resiliens, det vill säga anpassningsförmåga. De möjliggör även kvinnornas delaktighet i naturskyddet.³⁰

Ekonomi, sysselsättning och biodiversitet: Skyddet av mångfalden skulle skapa inkomster och arbetsplatser

Även om biodiversiteten och ekosystemtjänsterna har speciellt stor betydelse för de allra fattigaste, tar våra samhällen och deras ekonomiska verksamhet indirekt stöd av biodiversiteten på mycket fundamentala sätt. Uppskattningsvis 44 biljoner dollar av skapandet av ekonomiskt värde (med andra ord över hälften av världens BNP) är antingen relativt

eller i hög grad beroende av naturen och de tjänster som den erbjuder och därmed även utsatt för de risker och konsekvenser som uppstår om naturen försvinner.

Också Världsekonomiskt forum har lyft biodiversitetsförlusten och ekosystemkollapsen till topp fem bland de viktigaste riskerna i sin riskbedömning, med beaktande av riskens sannolikhet och följder under de närmaste tio åren.³¹ En hög affärsrisk (med tanke på hur sannolika och allvarliga konsekvenserna är) påverkar den privata sektorns utveckling framför allt i de minst utvecklade länderna.³²

Stor ekonomisk nytta av att skydda ekosystem

Att förbise biodiversitetsförlusten och ekosystemkollapsen och att inte vidta åtgärder kring detta skulle orsaka mycket stora ekonomiska och sociala kostnader. Enligt uppskattning har vi redan förlorat 3,5–18,5 miljarder euro per år i ekosystemtjänster under perioden 1997–2011 och uppskattningsvis 5,5–10,5 miljarder euro per år på grund av jordmånens försämring. Motsvarande uppskattningar har gjorts av hur mycket skyddet av den biologiska mångfalden skulle kunna ge i form av avkastning eller minskade kostnader. Till exempel skulle skyddet av fisk- och skaldjursbestånden kunna öka de årliga intäkterna för industrin som utnyttjar dem med över 49 miljarder euro. Att minska över-
svämningsskadorna genom att skydda våtmarker i kustområden i sin tur skulle kunna ge en besparing på ungefär 50 miljarder euro i försäkringsbranschen.³³

Som skydd för den biologiska mångfalden har det föreslagits globala åtgärder för att skydda 30 procent av land- och havsområdena före 2030. Färska kalkyler av de ekonomiska kostnaderna och nyttorna i anslutning till detta mål kommer på allmänt plan fram till att nyttorna skulle överstiga kostnaderna. De ekonomiska kostnaderna och nyttorna fördelas dock inte jämnt mellan olika länder. Mellan länderna finns också stora skillnader i förmågan att täcka de kostnader som ökningen av skyddsområden medför och dra nytta av de inkomstflöden som dessa områden skapar.³⁴

1,2 miljarder arbetsplatser från ekosystemtjänsterna

Det åttonde globala målet för hållbar utveckling är att verka inte bara för ekonomisk tillväxt utan även för en full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla. Förhållandet mellan sysselsättning, anständigt arbete och miljön är mångfasetterat. Enligt FN:s fackorgans, arbetsorganisationen ILO:s uppskattning är 40 procent av världens totala sysselsättning, med andra ord cirka 1,2 miljarder arbetsplatser direkt beroende av kostnadsfria ekosystemtjänster (t.ex. inom jord- och skogsbruk samt fiske). Utöver detta är många arbetsplatser (t.ex. inom turistnäringen) indirekt beroende av dessa tjänster eller andra naturresurser (t.ex. gruvdrift, energisektorn). Samtidigt genererar användningen av naturresurser och nyttjandet av tjänster avfall och utsläpp som i

sin tur försämrar biodiversiteten och miljöns tillstånd mer generellt.

Också bristerna i anständigt arbete kan för sin del leda till att den biologiska mångfalden försvagas, till exempel när osäkerheten kring livsmedelstryggheten eller inkomsterna kompenseras genom överbetning, överutnyttjande av arter eller tjuvjakt. En övergång till en miljömässigt mer hållbar ekonomi innebär att antalet arbetsplatser minskar i sådana branscher som den kol- och energiintensiva industrin. De kompenseras dock av nya arbetsplatser. För att säkerställa rättvisan i denna övergång behövs åtgärder som underlättar omfördelningen av arbetet, främjar anständiga arbetsförhållanden, erbjuder lösningar som lämpar sig för de lokala förhållandena och stödjer de arbetstagare som måste genomgå övergången.³⁵

Livsmedelstrygghet och biodiversitet: Biologisk mångfald förbättrar tillgången till näring

Det har uppskattats att människorna tidigare har använt ungefär 6 000 olika växter som föda. För närvarande spelar mindre än 200 arter en betydande roll för den globala livsmedelsproduktionen och av kulturväxternas produktion kommer 66 procent från endast nio arter. Världens animaliska produktion baserar sig på ungefär 40 djurarter och endast en handfull arter står för merparten av kött-, mjölk- och äggproduktionen i världen.³⁶ Över 40 procent av fångsten från haven består av 25 fiskarter och fisksläkten.³⁷

Odlingssorterna och djurraserna som används runt om i världen baserar sig på genetisk mångfald. Genetisk mångfald är viktigt för livsmedelstryggheten och näringen, men dess bevarande är viktigt även för att den ger möjlighet att anpassa sig till de förändringar inom jordbruket som klimatförändringen orsakar, till exempel ökad torka, ökad salthalt eller nya sjukdomsalstrare. Speciellt viktigt är bevarandet av den genetiska mångfalden och anpassningsmöjligheterna för de allra fattigaste småbönderna.³⁸

*Biodiversitetsförlusten
försämrar jordbruks-
systemens produktivitet
till exempel genom
minskade skördar.*

Fiskbestånden minskar och jorden utarmas

Minskningen av den biologiska mångfalden försämrar direkt tillgången till näring från naturen, såsom vild fisk och vilt. Exempelvis är följden av en stor minskning av antalet fiskarter mindre fångster än tidigare, färre möjligheter till nyttoanvändning och en ökad risk för kollapsade fiskbestånd. Våra jordbrukssystem är beroende av jordmånens

struktur och bördighet, pollinering och skadedjursbekämpning och för alla dessa spelar den biologiska mångfalden en stor roll. Biodiversitetsförlusten försämrar jordbruks-systemens produktivitet till exempel genom minskade skördar.³⁹

Biologisk mångfald är alltså viktigt ur livsmedelstrygghetens perspektiv. För uppskattningsvis 821 miljoner människor är livsmedelstryggheten otillräcklig.⁴⁰ I slutet av förra året hade 135 miljoner människor i 55 länder akut livsmedelsbrist.⁴¹ Livsmedelsprogrammet WFP uppskattade att om inte snabba åtgärder vidtas, kommer denna siffra att fördubblas före slutet av året till följd av coronapandemin.⁴²

Dessutom ökar jordens befolkning⁴³, vilket ställer vår livsmedelsproduktion inför ytterligare en utmaning och skapar ett brådskande behov av att utveckla livsmedelssystemen. Samtidigt leder nästan hälften av världens nuvarande livsmedelsproduktion till minskning av den biologiska mångfalden, försvagande av ekosystem och till vattenstress. Vi använder för mycket mark för odlingsväxter och boskap och även för stora mängder gödsel och bevattningsvatten.⁴⁴

Dålig näring ökar hälsoproblemen

För närvarande produceras på jorden en rekordstor mängd delvis ensidiga livsmedel för jordens snabbt växande befolkning, mänskligheten som är högst upp i näringskedjan. Ändå är både antalet hungriga och mängden icke-smittsamma sjukdomar med samband till dålig näring och för stort energiintag (inkl. hjärt- och kärlsjukdomar, cancersjukdomar, diabetes) ett allt större problem även i den globala södern. Där produceras mat för den rika nordan till ett pris som inte ger försörjning (än mindre livsmedelstrygghet) för bönderna i söder. Också många staters subventionssystem för livsmedel undergräver förståelsen av livsmedelsproduktionens kostnader och fördjupar ojämlikheten i fråga om tillgången till mat.

Maximeringen av skördar genom hybridarter, gödsel och bekämpningsmedel till följd av den gröna revolutionen resulterade, trots goda avsikter, inte i avskaffandet av hungern i världen. Ökningen av hektarskörden på bekostnad av kvalitet och mångsidighet har lett till en kostutarmning i både fattiga och rika länder. Det finns ett samband mellan ensidig kost och försvagad biodiversitet, liksom mellan vårt nuvarande sätt att producera mat och en försvagad mångfald. För att bevara den biologiska mångfalden är det alltså viktigt att fästa uppmärksamhet vid livsmedelssystemen.

Säkerhet och biodiversitet: Försämringar i livsmiljön ökar konflikterna

Förlusten av den biologiska mångfalden är också en fråga om säkerhet. Minskningen av mångfalden tillsammans med till exempel knappa vattenresurser, ökad torka och en

ökad befolkning mängd utgör ett hot för allt fler människors försörjning och tillgång till mat. Globalt har redan 29 procent av markarealen försämrats, vilket påverkar livet och försörjningen för 1,3–3,2 miljarder människor och leder i vissa fall till flytt rörelser eller till och med konflikter.

*Environmental Justice Atlas*⁴⁵ har sedan 2015 dokumenterat de sociala konflikterna i anslutning till miljöfrågor. Tills vidare har över 3 000 konflikter runtom i världen registrerats. Merparten av dessa konflikter handlar om dålig förvaltning av markanvändningen, vilket har resulterat i markområdenas dåliga tillstånd och/eller i att naturresurserna går förlorade.⁴⁶

Förutom att väpnade konflikter påverkar samhället negativt, har de även direkta fysikaliska konsekvenser för ekosystem. Till exempel fördes kriget mellan Iran och Irak i så kallade torra områden, där antalet arter inte nödvändigtvis är speciellt stort, men där arterna och de ekosystem som de bildar är mycket väl anpassade till livet i dessa mycket karga förhållanden. Utöver de direkta fysikaliska konsekvenserna lämnades och brändes i kriget stora mängder avfall och giftiga material som för egen del rubade den befintliga balansen och försvagade ekosystemens tillstånd.⁴⁷

Hälsa och biodiversitet: Medicinen behöver en natur med stor biologisk mångfald

Det har uppskattats att 60 procent av jordens befolkning använder sig av traditionell medicin där olika medicinalväxter spelar en stor roll.⁴⁸ Dessutom är 70 procent av våra cancerläkemedel antingen naturprodukter eller också har den syntetiska framställningen av dem inspirerats av naturen.⁴⁹ Minskningen av den biologiska mångfalden hotar tillgången till mediciner som fås från naturen, vilket har speciellt stor betydelse för de människor som inte har råd med kommersiella läkemedel. Minskningen av den biologiska mångfalden försämrar också möjligheterna att hitta nya läkemedel.⁵⁰

Å andra sidan hotar många pseudovetenskaper att påskynda utrotningen av arter, eftersom till exempel pulver tillverkade av vissa djurarters enskilda kroppsdelar hamnar på världsmarknaden till exempel som potensläkemedel. Tjuvjakten i anslutning till detta ökar framför allt i länder och situationer där det politiska klimatet är instabilt.⁵¹

Hot om ökad sjukdomsburda för de fattigaste

Minskningen av den biologiska mångfalden och försvagandet av ekosystemtjänsterna kan även öka sjukdomsburdan framför allt hos de fattigaste och mest utsatta grupperna. På landsbygden är många människor beroende av vattnet i floder och sjöar för sin vattenförsörjning. Förändringar i avrinningsområden, till exempel till följd av

skogsavverkning, kan dels minska grundvattentillgångarna, dels öka förekomsten av diarré och väsentligt påverka hälsan och dödligheten hos barn under fem år.

Minskningen av den biologiska mångfalden kan också minska skyddet mot luftföroreningar. Växter, vars blad har olika former och storlekar, fångar partiklar och kemikalier från luften på olika sätt och antalet och mängden olika växter påverkar på så sätt luftkvaliteten.⁵²

Ekosystem med en stor mångfald skyddar mot sjukdomar eftersom de till exempel minskar kraften hos sjukdomsalstrare. När människorna till följd av befolkningstillväxten sprider sig till allt större områden i naturligt tillstånd, till exempel genom snabb urbanisering, orsakar detta allvarliga hot för hälsosäkerheten. I takt med att utrymmet för vilda djur minskar ökar kontakterna mellan människorna och djuren, vilket orsakar en ökad risk för zoonoser (sjukdomar eller infektioner som smittar mellan djur och människor). Över 70 procent av nya infektionssjukdomar, inklusive Covid-19, härstammar från djur. De smittas till människor antingen genom direkt kontakt med vilda djur eller indirekt kontakt via produktionsdjur.⁵³

Urbaniseringen kapar kontakten med naturen

Å andra sidan har det påvisats att den uteblivna kontakten med naturen som urbaniseringen och den moderna livsstilen för med sig har lett till ett större antal autoimmunsjukdomar. Orsaken till detta är att sammansättningen av mikroorganismer i människan och naturliga miljöer differentieras. I naturliga miljöer finns ett mångformigt, självreglerande mikroorganismsamhälle. När människan lever i städer, i inomhusutrymmen som rengjorts med kemikalier, och äter en ensidig kost, utarmas mikroorganismsamhället som då inte kan erbjuda något immunförsvar mot allergier, vissa cancersjukdomar och andra autoimmunsjukdomar. Detta är en särskilt akut fråga i länder med en snabb urbanisering i Afrika och Sydostasien där läget för autoimmunsjukdomar förvärras och där åtgärderna för förebyggande och vård är bristfälliga.⁵⁴

One Health-modellen som togs i bruk i början av 2000-talet är en approach som betonar den inbördes kopplingen mellan människornas hälsa, hälsan hos de djurarter som utnyttjas och miljöns hälsa samt behovet av ett tvärdisciplinärt samarbete i bland annat

Å andra sidan har det påvisats att den uteblivna kontakten med naturen som urbaniseringen och den moderna livsstilen för med sig har lett till ett större antal autoimmunsjukdomar.

Klimatförändringen påverkar redan nu den biologiska mångfalden och dess minskning.

förebyggandet av pandemihot. Coronapandemiutbrottet framhäver vikten av detta samarbete ytterligare. Modellen Planetär hälsa i sin tur granskar människans förhållande till naturen på ett holistiskt sätt på ekosystemnivån. Den framhäver det dubbelriktade förhållandet mellan människans hälsa och miljöns tillstånd. Med andra ord är människans hälsa beroende av hälsan hos naturliga ekosystem, medan ekosystemens hälsa är beroende av människans handlingar.⁵⁵

Klimatförändring och biodiversitet: Naturbaserade lösningar hjälper att minska utsläpp

Klimatförändringen påverkar redan nu den biologiska mångfalden och dess minskning. Konsekvenserna förväntas öka så att klimatförändringen redan under den senare hälften av detta sekel ska vara den viktigaste orsaken till biodiversitetsförlusten. Till exempel påverkar klimatförändringens effekter på världshaven (värmeböljor, försurning) många arter och ekosystem negativt.

Det har även uppskattats att upp till en av sex arter på jorden kan dö ut om uppvärmningen av klimatet fortsätter i samma takt som nu. Extrema klimatförhållanden har ökat till följd av klimatförändringen och markbränderna, översvämningarna och de torra perioderna i anslutning till dem har ökat. Dessa påverkar både naturen och människans samhällen negativt.

Det är svårt att förutsäga hur klimatförändringen kommer att påverka den biologiska mångfalden, eftersom effekterna på både arter och ekosystem är komplicerade. Dessutom är vår förståelse av konsekvenserna begränsad. Klimatförändringens effekter på den biologiska mångfalden fördelas inte heller jämnt mellan olika regioner. Samtidigt förvärrar människans andra handlingar, till exempel den ändrade markanvändningen, överutnyttjandet av naturresurserna, miljöförstöring och invasiva främmande arter, de negativa miljöeffekterna som klimatförändringen orsakar.⁵⁶

Ett fungerande ekosystem hejdar klimatförändringen

Klimatförändringen försvagar ekosystemens resiliens, alltså anpassningsförmåga. Väl fungerande och flexibla ekosystem med stor biologisk mångfald är viktiga, eftersom de hjälper oss både att hejda klimatförändringen (bindning och inlagring av kol) och att anpassa oss till den.

Ekosystem med stor biologisk mångfald kan inte förhindra naturkatastrofer, men de kan minska skadeverkningarna. Exempelvis reglerar vattendragens avrinningsområden i sitt naturliga tillstånd vattenförsörjningen i människans samhällen och skyddar samhällena mot översvämningar och markerosion.⁵⁷

För att hejda och förhindra biodiversitetsförlusten krävs alltså effektiva åtgärder också mot klimatförändringen. Ett sätt skulle vara att övergå till naturbaserade lösningar som tillsammans med en minskning av växthusgasutsläppen skulle hjälpa att begränsa den globala temperaturökningen och samtidigt även stödja ekosystemens anpassningsförmåga.⁵⁸ De naturbaserade lösningarna är åtgärder som syftar till att skydda ekosystem, nyttja dessa på hållbara sätt och återställa dem. Samtidigt erbjuder de ett effektivt och flexibelt sätt att möta samhällseliga utmaningar såsom klimatförändringen, vatten- eller livsmedelstryggheten eller naturkatastrofer. De gynnar även människans välfärd och den biologiska mångfalden.⁵⁹

Många fördelar med naturbaserade lösningar

Enligt undersökningar kan naturbaserade lösningar minska de utsläppsmål som behövs för att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 1,5 grader Celsius med en tredjedel. Samtidigt skulle dessa naturbaserade lösningar även kunna trygga och förbättra olika ekosystemtjänster samt skyddet och ett hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden. Det är dock viktigt att lägga märke till att naturbaserade lösningar i sig inte räcker, vid sidan av dem måste även växthusgasutsläppen tydligt minskas.

Det är också viktigt att beakta hur effekterna av lösningarna fördelas. Till exempel måste ursprungsfolk och lokalsamhällen medverka i byggandet av dessa lösningar. Det är också viktigt att bedöma vilka fördelar och synergier som uppnås med de naturbaserade lösningarna, eftersom inte alla lösningar skapar positiva sammansatta effekter med tanke på biodiversiteten (t.ex. binder plantering av träd kol, men om trädarten är främmande i området och den används för att anlägga omfattande enartsplantager, har detta ingen positiv effekt för den biologiska mångfalden).⁶⁰

Aktuella globala processer i anslutning till biodiversitet

- Det 15:e partsmötet för konventionen för biologisk mångfald ska ordnas i Kina i slutet av 2021 och där kommer man bland annat att avtala om nya globala mångfaldsmål, det så kallade post-2020-ramverket.
- Klimatkonventionens 26:e partsmöte hålls i Storbritannien i december 2021. Världsländet har föreslagit naturbaserade lösningar som ett tema.
- FN:s 5:e klimatkonferens (UNEA-5) ska hållas i två delar: virtuellt i februari 2021 och i Nairobi, Kenya, i februari 2022. Konferenstemat är åtgärder för att förbättra miljön och naturens tillstånd.
- Som del av "Decade of Action for the SDGs" sammankallar FN:s generalsekreterare ett toppmöte om livsmedelssystem, Food Systems Summit 2021 (Pre-Summit i Rom under sommaren och Summit i New York på hösten)

Utöver dessa finns ett antal viktiga strategier och andra processer såsom

- Europeiska kommissionens strategi för biologisk mångfald som sträcker sig till 2030 och går hand i hand med Från jord till bord-strategin. Både strategierna ingår i Den europeiska gröna given.
- FN:s decennium för åtgärder inom nutritionsområdet (Decade of action on nutrition 2016–2025), där medlemsstaterna i FN har förbundit sig till ett hållbart och konsekvent genomförande av policyer och program samt till ökning av investeringarna för att kunna eliminera undernäring i alla dess former och överallt.
- FN:s decennium för återställande av ekosystem (Decade on Ecosystem Restoration 2021–2030), vars mål är att hejda försvagandet av ekosystem och återställa ekosystem för att uppnå de globala målen.

3. Hur beaktas den biologiska mångfalden i Finlands utvecklingssamarbete och -politik?

Statsminister Sanna Marins regerings program förbinder sig till att Finland uppnår målen enligt FN:s konvention för biologisk mångfald. I regeringsprogrammet omnämns även EU:s kraftiga åtagande att genomföra konventionen. I regeringsprogrammets avsnitt om utvecklingspolitiken och -samarbetet och i avsnittet om prioritetsområdena för denna regeringsperiod nämns även hållbar användning av naturresurser, inklusive skogsplantering. Den biologiska mångfalden kommer dock inte fram i detta sammanhang.

Den biologiska mångfalden låg i skymundan även i den senaste redogörelsen av utvecklingspolitiken som antogs i februari 2016.⁶¹ Här presenterades för första gången de fyra långsiktiga prioritetsområdena för Finlands utvecklingspolitik. Det fjärde prioritetsområdet handlar om förbättrad livsmedelstrygghet och tillgång till vatten och energi samt om mer hållbar användning av naturresurserna. Miljön eller skyddet av den biologiska mångfalden nämns inte direkt i prioritetsområdet. Däremot konstateras att prioritetsområdet speciellt stödjer de globala målen 2, 6, 7 och 15 (i mål 15 ingår hejdan av förlusten av biologisk mångfald).

För de fyra prioritetsområdena i Finlands utvecklingspolitik och för det humanitära biståndet har det under de senaste åren utarbetats resultatkartor och indikatorer som stödjer dessa. De ska användas som stöd för utvecklingspolitikens strategiska ledning och resultatrapporteringen. På utrikesministeriets webbplats där målen och principerna för utvecklingspolitiken och detta resultatstyrningsarbete presenteras nämns tryggheten av den biologiska mångfalden i anslutning till det fjärde prioritetsområdet.⁶²

Det långsiktiga resultatmålet för prioritetsområde fyra (s.k. impact-nivån) betonas anpassningen till och hejdan av klimatförändringen med hjälp av en hållbar användning av naturresurser (Climate resilience and low greenhouse gas emissions development are promoted by sustainable use of natural resources). De medellångsiktiga målen under detta (outcome-nivån) lyfter inte fram biodiversitet, men skyddet av och en hållbar förvaltning av biodiversiteten har nedtecknats i ett kortsiktigt mål (*Output 1.1. Forests, watersheds and biodiversity under conservation and/or participatory, sustainable, and integrated management*).⁶³

Endast en liten del av utvecklingsfinansieringen till miljöfrågor**

Trots prioriteringsområdet har utvecklingsfinansiering inte allokerats till miljöfrågor i någon betydande omfattning. OECD:s biståndskommitté DAC gjorde 2017 en referentgranskning av Finlands utvecklingspolitik och där lyftes fram att av Finlands utvecklingsfinansiering allokeras till miljösektorn en mindre andel än vad som är genomsnittet i OECD-länderna. Finlands finansiering till miljösektorn 2015 utgjorde 17 procent av hela utvecklingsfinansieringen, medan samma siffra i OECD-länderna var i genomsnitt 27 procent. OECD:s rapport rekommenderar att Finland utnyttjar de goda praxis som fåtts genom det genomgripande jämställdhetsarbetet för att även miljö- och klimatfrågorna ska beaktas i utvecklingspolitiken.⁶⁴

OECD:s bedömning grundade sig på utvecklingsfinansieringen 2015, varefter denna blev föremål för betydande nedskärningar. Nedskärningarna omfattade även minskning av anslagen till bland annat den globala miljöfonden GEF och till FN:s miljöprogram UNEP. Under de senaste åren har finansieringen för klimatfrågor ökat, men den övriga miljöfinansieringen och finansieringen för biologisk mångfald är fortsättningsvis låga. Den sjunkande trenden i finansieringen för biologisk mångfald syns tydligt i bild 3 nedan.

Merparten av Finlands finansiering för biologisk mångfald är multilateral finansiering som kanaliseras via internationella organisationer såsom UNEP och GEF. Finland finansierar även Internationella naturvårdsunionen (IUCN) samt finländska miljöorganisationer som arbetar med utvecklingssamarbete (WWF Finland, Finlands naturskyddsförbund och stiftelsen Siemenpuu).

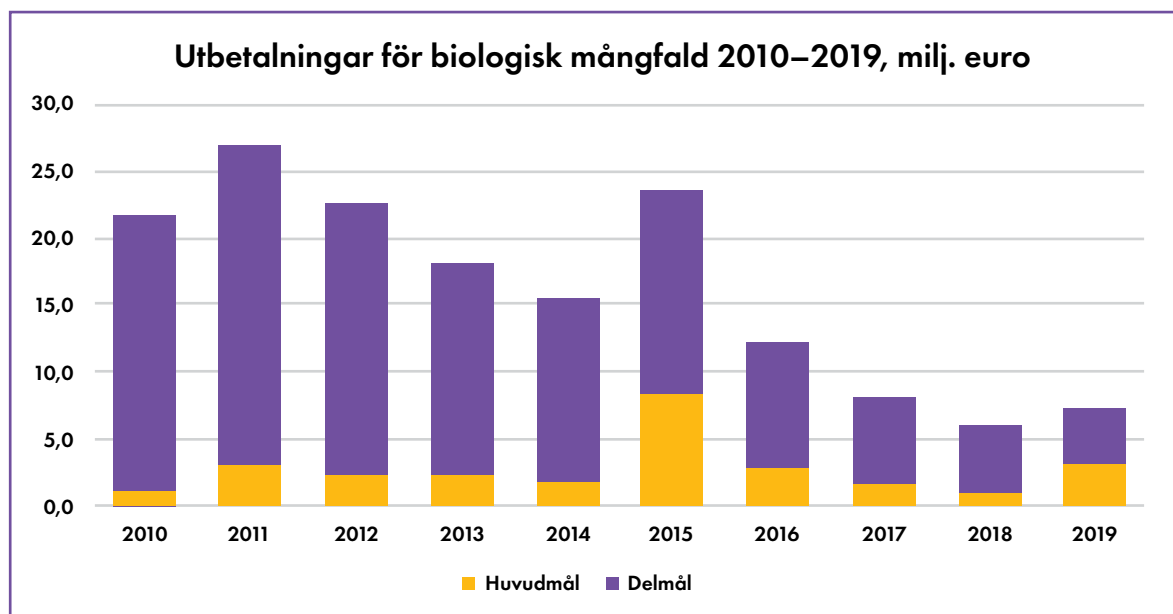

Bild 3. Utvecklingsfinansiering som allokerats till biologisk mångfald 2010–2019. Siffran för 2019 är en förhandsuppgift.

** Av medlemmarna i UPK bifaller Sannfinländarna inte en ökning av utvecklingsfinansieringen i en situation där Finlands egen ekonomi befinner sig i en allvarlig kris. Snarare bör utvecklingsfinansieringens belopp kraftigt reduceras och man bör sträva efter att öka finansieringens effekt. Den biologiska mångfalden bör dock beaktas och resursfördelningen inom utvecklingspolitiken bör i allt högre grad ske inom ramen för dessa ramvillkor. Sannfinländarna anser det vara viktigt att kvinnor kan påverka önskat antal barn även i utvecklingsländerna, varvid även de nackdelar som befolkningsutvecklingen har för den biologiska mångfalden skulle minska..

4. Lösningar och rekommendationer

Så här kan vi främja biodiversiteten i Finlands arbete för hållbar utveckling

Många viktiga globala mål, till exempel att minska fattigdomen och hungern, förbättra hälsan och välfärden, rent vatten, hållbar energi och att hejda förlusten av biologisk mångfald kan uppnås tillsammans. Detta kräver effektivare verkställande av befintliga politiska riktlinjer och författningar samt förändringar på systemnivå. Också ett aktivt genomförande av olika handlingsprogram, till exempel handlingsprogrammet för att främja integreringen av den biologiska mångfalden,⁶⁵ är viktigt. Att minska konsumtionen och avfallet samt utveckla produktionsmetoderna är väsentliga åtgärder inte bara för hållbarheten, utan även för att uppnå social rättvisa. Förnyelse av livsmedelssystem, åtgärder för att lindra de effekter av klimatförändringen som grundar sig på markanvändningen, användning av naturbaserade lösningar och en reform av det globala ekonomiska systemet är exempel på åtgärder och förändringar som behövs för att uppnå de globala målen, inklusive skyddet av den biologiska mångfalden. Centrala åtgärder för att trygga den biologiska mångfalden är också att upprätthålla och öka antalet naturskyddsområden och att återställa livsmiljöer som människan har ändrat.

Som grund för förändringar och beslut behövs globalt vetenskapskunnande och satsningar på hållbarhetsvetenskap. Den strävar efter att lösa hållbarhetsproblem, som till exempel komplicerade frågor kring klimatförändringen, fattigdomen eller minskningen av den biologiska mångfalden. Som del av detta behöver vi även stärka forskningskapaciteten och -infrastrukturen i den globala södern.

Som grund för förändringar och beslut behövs globalt vetenskapskunnande och satsningar på hållbarhetsvetenskap.

Rekommendationer för att stärka den biologiska mångfalden i Finlands utvecklingssamarbete och -politik***

- Finland bör förbinda sig nationellt och internationellt till verkställandet av globala konventioner om biologisk mångfald och allt kraftigare främja verkställandet av dessa. Finland bör även stödja de fattigaste länderna i verkställandet av konventionerna om biologisk mångfald för att de globala målen ska kunna uppnås.
- Tryggandet av den biologiska mångfalden och miljöskyddet bör inkluderas i nästa redogörelse av de utvecklingspolitiska riktlinjerna som sträcker sig över valperioden både som ett tema som genomsyrar utvecklingspolitiken och som ett centralt tema för det fjärde utvecklingspolitiska prioritetområdet ("Klimatförändring och hållbar användning av naturresurser"). Genom dessa riktlinjer, utveckling av uppföljningssystemen och ökade personal- och finansieringsresurser säkerställs tryggandet av den biologiska mångfalden i allt utvecklingssamarbete.
- Skyddet och ett hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden länkas till ett flertal globala mål, exempelvis till främjandet av en balanserad befolkningsutveckling, livsmedelstryggheten och minskningen av fattigdom. Finland bör i sitt internationella påverkansarbete främja identifieringen av detta samband. Samtidigt måste man beakta att skyddet av den biologiska mångfalden också främjar uppnåendet av livsmedelstrygghet och minskningen av fattigdom. Det är viktigt att främja lösningar för en rättvis vinstdelning av genetiska resurser som omfattas av internationella konventioner och frågor kring öppna data.
- Finland bör utveckla landets politiska budskap om sambanden mellan biodiversitet och klimatförändring och utnyttja dem i multilateral och bilateral påverkan, utvecklingssamarbete och internationella förhandlingar i enlighet med en politik som bygger på mänskliga rättigheter. Ett sådant angreppssätt har Finland använt bland annat i arbetet för att främja kvinnors och flickors rättigheter samt rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.
- Ekosystemens och människornas hälsa är kraftigt beroende av varandra. Därför bör Finland stödja främjandet av både miljöns och människornas hälsa i enlighet med One Health-modellen för att förebygga pandemier och andra hot mot hälsan och för att stärka människornas, djurens och miljöns välfärd.
- Övergången till en ekologiskt hållbar ekonomi kräver att man säkerställer rättvisan i övergången för arbetstagarna i enlighet med ILO:s definition och anvisningar. Finland bör stödja dialogen mellan olika aktörer och verka i den globala södern på ett sådant sätt att omfördelningen av arbetet underlättas, anständigt arbete främjas och det erbjuds lösningar som lämpar sig för de lokala behoven.

*** Av medlemmarna i UPK bifaller Sannfinländarna inte en ökning av utvecklingsfinansieringen i en situation där Finlands egen ekonomi befinner sig i en allvarlig kris. Snarare bör utvecklingsfinansieringens belopp kraftigt reduceras och man bör sträva efter att öka finansieringens effekt. Den biologiska mångfalden bör dock beaktas och resursfördelningen inom utvecklingspolitiken bör i allt högre grad ske inom ramen för dessa ramvillkor. Sannfinländarna anser det vara viktigt att kvinnor kan påverka önskat antal barn även i utvecklingsländerna, varvid även de nackdelar som befolkningsutvecklingen har för den biologiska mångfalden skulle minska.

- Skyddet och ett hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden är väsentliga inte bara för uppnåendet av flera av de globala målen, utan även med tanke på förverkligandet av många mänskliga rättigheter. Detta samband har redan identifierats i ett flertal internationella sammanhang. Exempelvis använder internationella organ för mänskliga rättigheter konventionen om biologisk mångfald och dess olika instrument i sitt beslutsfattande. Finland bör lyfta fram sambandet mellan biologisk mångfald och mänskliga rättigheter samt beslut som rör dessa i sitt internationella påverkansarbete.
- I Finlands verkställande av hållbar utveckling måste vi allt noggrannare beakta de skadeverkningar som olika politiska områden och våra konsumtionsvanor har på miljön i utvecklingsländerna och för den biologiska mångfalden. Dessutom behövs en bred dialog kring sådana regelverk och subventioner som är skadliga för miljön.
- Finland bör höja den direkta finansieringen för miljösektorn och skyddet av den biologiska mångfalden till den nivå som OECD har rekommenderat i landets olika finansieringsinstrument, inklusive understöden för internationella aktörer inom miljösektorn såsom GEF, UNEP och IUCN.
- I all utvecklingsfinansiering och klimatfinansiering som Finland betalar (inkl. investeringar i form av finansiering) bör konsekvenserna för den biologiska mångfalden beaktas. Samtidigt bör man säkerställa att finansieringen åtminstone inte skadar mångfalden. Finland bör sätta upp ett mål för den andel av klimatfinansieringen som stöder den biologiska mångfalden. På så sätt stödjer finansieringen både skyddet av den biologiska mångfalden och hejdandet av och/eller anpassningen till klimatförändringen till exempel genom naturbaserade lösningar.
- Finland bör aktivt främja allokeringen av EU-finansieringen till skyddet av miljön och den biologiska mångfalden samt stödet till den gröna transformationen (EU Green Deal, avskogningspolitik).

Källor

- 1 <https://www.cbd.int/>
- 2 Miljöministeriet 2018: Internationella miljöavtal och Finland. Avtal som verktyg för att främja det internationella miljöarbetet. Miljöhandledning 2018. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161026/YO_2018_Kansainvaliset_ymparistosopimukset.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- 3 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 4 Ceballos, G., Ehrlich, P.R. och Dirzo, R. 2017: Biological annihilation via the ongoing sixth mass extinction signaled by vertebrate population losses and declines. www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.1704949114
Ceballos, G., Ehrlich, P.R. och Raven, P.H. 2020: Vertebrates on the brink as indicators of biological annihilation and the sixth mass extinction. www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.1922686117
Kauppinen, J. 2019: Monimuotoisuus. Kertomuksia katoamisista. S. 92-97. Siltala, Helsingfors. 349 s.
- 5 Swiss Re Institute 2020: Biodiversity and Ecosystem Services. A business case for re/insurance.
- 6 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 7 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 8 <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries/planetary-boundaries/about-the-research/the-nine-planetary-boundaries.html>;
Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin III, F.S., Lambin, E., Lenton, T.M., Scheffer, M., Folke, C., Schelinhuber, H.J., Nykvist, B., de Wit, C.A., Hughes, T., van der Leeuw, S., Rodhe, H., Sörlin, S., Snyder, P.K., Costanza, R., Svedin, U., Flakenmark, M., Karlberg, L., Corell, R.W., Fabry, V.J., Hansen, J., Walker, B., Liverman, D., Richardson, K., Crutzen, P. och Foley, J. 2009: Planetary Boundaries. Exploring the Safe Operating Space for Humanity. *Ecology and Society* 14(2): 32, <https://www.ecologyandsociety.org/vol14/iss2/art32/>
- 9 Steffen, W., Richardson, K., Rockström, J., Cornell, S.E., Fetzer, I., Bennett, E.M., Biggs, R., Carpenter, S.R., de Vries, W., de Wit, C.A., Folke, C., Genten, D., Heinke, J., Mace, G.M., Persson, L.M., Ramanathan, V., Reyers, B. och Sörlin, S. 2015: Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet. *Science*, 347(6223), <https://science.sciencemag.org/content/347/6223/1259855>
- 10 <https://www.cbd.int/article/biodiversityforSDGs>;
Global Sustainable Development Report 2019: The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development
- 11 Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. IBPES workshop on biodiversity and pandemics. Executive summary. Workshop held virtually on 27-31 July 2020. <https://ipbes.net/sites/default/files/2020-10/IPBES%20Pandemics%20Workshop%20Report%20Executive%20Summary%20Final.pdf>
- 12 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 13 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 14 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.

- 15 UN Environment (2019). Global Environment Outlook – GEO-6: Healthy Planet, Healthy People. Nairobi. DOI 10.1017/9781108627146.
Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille. Biodiversity's Role in Empowering People and Ensuring Inclusiveness and Equality. Input to the 2018 High-level Political Forum on Sustainable Development. Secretariat of the Convention on Biological Diversity, 18 January 2019.
- 16 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add.1_en_1.pdf
Suomen kansallinen IPBES-paneeli. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 17 Sandström, V., Kauppi, P.E., Scherer, L. och Kastner, Th. 2017: Linking country level food supply to global land and water use and biodiversity impacts: The case of Finland. *Science of the Total Environment*. (575), 33-40. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0048969716321672>
[https://www.syke.fi/fiFI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi/Planeetan_reunaehdot_on_otettava_huomioon/Globaalivaikutukset_huomioitava_myos_Suo\(47893\)](https://www.syke.fi/fiFI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi/Planeetan_reunaehdot_on_otettava_huomioon/Globaalivaikutukset_huomioitava_myos_Suo(47893))
- 18 Global Sustainable Development Report 2019: The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development.
- 19 <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2017-02-28-contributions-to-agenda-2030.html>
- 20 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019. Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 21 Study on Biodiversity as a Human Right and its Implications for the EU's External Action. Policy Department for External Relations. Directorate General for External Policies of the Union. PE 603.491. April 2020.
Knox, J.H., Report of the Special Rapporteur on the Issue of Human Rights Obligations Relating to the Enjoyment of a Safe, Clean, Healthy and Sustainable Environment, A/HRC/34/49, (Knox Biodiversity Report), 2017.
- 22 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
Knox, J.H., Report of the Special Rapporteur on the Issue of Human Rights Obligations Relating to the Enjoyment of a Safe, Clean, Healthy and Sustainable Environment, A/HRC/34/49, (Knox Biodiversity Report), 2017.
Biodiversity's Role in Empowering People and Ensuring Inclusiveness and Equality. Input to the 2018 High-level Political Forum on Sustainable Development. Secretariat of the Convention on Biological Diversity, 18 January 2019.
- 23 <https://www.cbd.int/article/biodiversityforpovertyreduction-1>
- 24 GDP of the poor (<https://www.unenvironment.org/ar/node/20881>)
- 25 Knox, J.H., Report of the Special Rapporteur on the Issue of Human Rights Obligations Relating to the Enjoyment of a Safe, Clean, Healthy and Sustainable Environment, A/HRC/34/49, (Knox Biodiversity Report), 2017.
Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 26 Global Sustainable Development Report 2019. The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development.
- 27 <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/09/30/world-economic-outlook-october-2020>
- 28 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019.
- 29 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
<https://www.cbd.int/article/genderforbiodiversity>
Secretariat of the Convention on Biological Diversity. Addressing Gender Issues and Actions in Biodiversity Objectives. https://www.cbd.int/gender/doc/cbd-towards2020-gender_integration-en.pdf
- 30 <http://www.ehproject.org/phe/phe.html>
- 31 World Economic Forum 2020. Global risks report (<https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2020>).
- 32 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 33 Factsheet on The business case for biodiversity. The European Green Deal. European Commission 2020. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_907

- 34 Waldron A, Adams V, Allan J, Arnell A, Asner G, Atkinson S, Baccini A, Baillie J, et al. 2020: Protecting 30% of the planet for nature: costs, benefits and economic implications. Working paper analyzing the economic implications of the proposed 30% target for areal protection in the draft post-2020 Global Biodiversity Framework. Campaign for Nature. https://www.conservation.cam.ac.uk/files/waldron_report_30_by_30_publish.pdf
- 35 World Employment Social Outlook 2018: Greening with jobs. ILO, Geneva.
ILO. 2015: Guidelines for a just transition towards environmentally sustainable economies and societies for all. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/documents/publication/wcms_432859.pdf
- 36 FAO. 2019: The State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture, J. Bélanger och D. Pilling (eds.). FAO Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture Assessments. Rome. 572 pp. <http://www.fao.org/3/CA3129EN/CA3129EN.pdf>
- 37 FAO. 2018: The State of World Fisheries and Aquaculture 2018 - Meeting the sustainable development goals. Rome.
- 38 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 39 <https://www.cbd.int/article/biodiversityforfood-1>
Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 40 <https://www.wfp.org/news/wfp-chief-warns-hunger-pandemic-covid-19-spreads-statement-un-security-council>
- 41 <http://www.fightfoodcrises.net/food-crisis-and-covid-19/en/>
- 42 <https://www.wfp.org/news/wfp-chief-warns-hunger-pandemic-covid-19-spreads-statement-un-security-council>
- 43 United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019). World Population Prospects 2019: Highlights. ST/ESA/SER.A/423.
- 44 Gerten, D., Heck, V., Jägermeyr, J., Bodirsky, B. L., Fetzer, I., Jalava, M., Kumm, M., Lucht, W., Rockström, J., Schaphoff, S. och Schellnhuber, H. J. 2020: Feeding ten billion people is possible within four terrestrial planetary boundaries. Nature Sustainability [DOI 10.1038/s41893-019-0465-1]
<https://www.aalto.fi/fi/uutiset/ihmiskunnan-ruokkiminen-planeettaa-tuhoamatta-vaatii-u-kaanoksen>
- 45 <https://ejatlas.org/>
- 46 UN Environment. 2019: Global Environment Outlook – GEO-6: Healthy Planet, Healthy People. Nairobi. DOI 10.1017/9781108627146.
Global Sustainable Development Report 2019. The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development. Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille. Draft Chapter 2.1. of the IPBES Global Assessment on Biodiversity and Ecosystem Services
https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_global_assessment_chapter_2_1_drivers_unedited_31_may.pdf
- 47 UN Environment. 2019: Global Environment Outlook – GEO-6: Healthy Planet, Healthy People. Nairobi. DOI 10.1017/9781108627146.
Finlands naturpanel. Globaali arviointiraportti biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista. Yhteenveto päättäjille.
- 48 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 49 Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019.
- 50 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 51 As China pushes traditional medicine globally, illegal wildlife trade flourishes. Reuters, March 28, 2019.
<https://www.reuters.com/article/us-china-tcm-idUSKCN1R90D5>
World Health Organisation's recognition of traditional Chinese medicine 'could push species into extinction'. Independent, May 28 2019. <https://www.independent.co.uk/news/health/china-medicine-wildlife-poaching-conservation-world-health-organisation-a8933061.html>
Will mainstreaming traditional Chinese medicine threaten wildlife? National Geographic, December 20, 2018.
<https://www.nationalgeographic.com/animals/2018/12/traditional-medicine-decision-threatens-wildlife/>
- 52 Roe, D., Seddon, N. Och Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
- 53 <https://apps.who.int/iris/handle/10665/68899> , <https://ipbes.net/covid19stimulus> , <https://www.cdc.gov/onehealth/basics/zoonotic-diseases.html>

- 54 Haachtela, T., von Hertzen, L., Anto, J.M., Bai, C., Baigenzhin, A., Bateman, E., Behera, D., Bennoor, K., Camargos, P., Chavannes, N., Correia de Sousa, J., Cruz, A., Do Céu Teixeira, M., Erhola, M., Furman, E., Gemicioğlu, B., Gonzalez Diaz, D., W. Hellings, P., Jousilahti, P., Khaltaev, N., Kolek, V., Kuna, P., La Grutta, S.22, Thi Tuyet Lan, L., Maglakelidze, T., Masjedi, M., Mihaltan, F., Mohammad, Y., Nunes, E., Nyberg, A., Quel, J., Rosado-Pinto, J., Sagara, H., Samolinski, B., Schraufnagel, D., Sooronbaev, T., Tag Eldin, M., To, T., Valiulis, A., Varghese, C., Vasankari, T., Vieg, G., Winders, T., Yañez, A., Yorgancıoğlu, A., Yusuf, O., Bousquet, J., Billo, N. 2019: Helsinki by Nature: The Nature Step to Respiratory Health. *Clin Transl Allergy* 9:57 <https://doi.org/10.1186/s13601-019-0295-2>.
- 55 Lerner, H. ja Berg, C. 2017: A Comparison of Three Holistic Approaches to Health: One Health, EcoHealth, and Planetary Health. *Front. Vet. Sci.* 4:163. doi: 10.3389/fvets.2017.00163
Whitmee S, Haines A, Beyrer C, et al. Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation-Lancet Commission on planetary health. *Lancet* 2015;386(10007):1973-2028. doi: 10.1016/s0140-6736(15)60901-1 [published Online First: 2015/07/21]
- 56 UN Environment. 2019: Global Environment Outlook – GEO-6: Healthy Planet, Healthy People. Nairobi. DOI 10.1017/9781108627146.
Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2020) Global Biodiversity Outlook 5. Montreal.
Malhi, Y., Franklin, J., Seddon, N., Solan, M., Turner MG., Field, CB., ja Knowlton N. 2020: Climate change and ecosystems: threats, opportunities and solutions. *Phil. Trans. R. Soc. B* 375 : 20190104, <http://dx.doi.org/10.1098/rstb.2019.0104>
- 57 Ministry of the Environment Finland. Climate change & Biodiversity – interlinkages and interdependence; Roe, D., Seddon, N. and Elliott, J. 2019: Biodiversity Loss is a Development Issue: A Rapid Review of Evidence. International Institute for Environment and Development, IIED, London.
Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. 7th session, Paris, 29 April–4 May 2019.
- 58 Secretariat of the Convention on Biological Diversity. 2020: Global Biodiversity Outlook 5. Montreal.
Ministry of the Environment Finland. Climate change & Biodiversity – interlinkages and interdependence.
- 59 <https://www.iucn.org/commissions/commission-ecosystem-management/our-work/nature-based-solutions>
- 60 Secretariat of the Convention on Biological Diversity. 2020: Global Biodiversity Outlook 5. Montreal.
- 61 Statsrådets redogörelse 2016: Finlands utvecklingspolitik. En värld, en gemensam framtid – mot hållbar utveckling https://um.fi/documents/35732/48132/statsr%C3%A5dets_redog%C3%B6relse_finlands_utvecklingspolitik.pdf/6d9cd4c9-eb8a-15d1-45bf-fd6647100489?t=1560459106314
- 62 Mål och principer för Finlands utvecklingspolitik. Utrikesministeriets webbplats: <https://um.fi/finlands-utvecklingspolitiska-mal-och-principer>
- 63 Ministry for Foreign Affairs of Finland. Theories of Change and Aggregate Indicators for Finland's Development Policy 2020, <https://um.fi/documents/35732/0/theories-of-change-and-aggregate-indicators-for-finlands-development-policy-2020.pdf/7bc4d7f2-ffc8-5f4d-8382-43193fd887e8?t=1584355537316>
- 64 OECD Development Co-operation Peer Reviews. Finland. 2017. <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2018-AK-171068.pdf>
- 65 Convention on Biological Diversity. Subsidiary body on implementation. Action plan for the long-term approach to mainstreaming biodiversity. 28 August 2020. <https://www.cbd.int/doc/c/cb2d/a669/83a9d4a-827918b488ae8057f/sbi-03-13-add1-en.pdf>